

Räddningstjänsten Östra Blekinge

1(5)

Datum 2024-02-07
Dnr 2024.000217.1.9.1

Handläggare Anna Henningsson
Direkttelefon 0455-303981
Mottagare fo.remissvar@regeringskansliet.se

Ert datum 2024-01-24
Er referens christina.siwring@regeringskansliet.se

REMISSYTTRANDE FÖ2024/00152

Ärende: Räddningstjänstens remissvar avseende Fö2024/00152.

Räddningstjänsten Östra Blekinges remissvar utgör del av Ronneby kommuns svar i det avseendet att Räddningstjänsten Östra Blekinge är ett kommunalförbund med Ronneby och Karlskrona kommuner som medlemmar.

Adress:

Handlingar: Remiss DS 2024_2 240124 00152 MA tillg anp

Ds 2024:2 Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater

Samråd: Räddningstjänstens ledningsgrupp
Räddningstjänstens säkerhetsskyddschef

Räddningstjänsten Östra Blekinge har tagit del av ovan nämnda handlingar och lämnar följande synpunkter:

Räddningstjänsten anser att försvarssamarbetet med USA är en viktig faktor för att stärka Östersjöregionens förmåga att hantera ett allt mer hotfullt omvärldsläge. Räddningstjänsten Östra Blekinge som ansvarar för kommunal räddningstjänst i kommunerna Ronneby och Karlskrona, samt är en av tre räddningstjänstorganisationer i Sverige som upprätthåller nationella specialresurser för räddningsinsatser till havs genom avtal med Sjöfartsverket och Kustbevakningen, ser därför mycket positivt på att försvarssamarbetet kommer till stånd enligt överenskommelsen.

Rent generellt i remissutgåvan anser Räddningstjänsten att det helt saknas reflektion över hur olyckor/räddningsinsatser ska hanteras och samordnas mellan såväl olika regelverk som i praktiken. I remissutgåvan finns heller något reglerat om det förebyggande arbetet. De amerikanska baseringarna kommer att bedriva riskfylld verksamhet och hantera brandfarliga och explosiva ämnen på svensk mark i större omfattning än tidigare. Olyckor kommer att inträffa och en god samverkan och kommunikation såväl i det förberedande arbetet som vid genomförande av kommande räddningsinsatser är därför nödvändigt och bör regleras.

Räddningstjänsten Östra Blekinge

2(5)

Räddningstjänsten gör dessutom bedömningen att kostnaderna för att bedriva kommunal räddningstjänst kommer att öka när fler olyckor kommer att inträffa och fler övningar/utbildningar behöver genomföras för att Räddningstjänstpersonalen ska erhålla tillräcklig kunskap om amerikanska flygfarkoster, fartyg, vapensystem mm samt samverka med de amerikanska styrkorna i händelse av olycka. Staten bör därför hitta en modell för ersättning till kommunernas organisation för räddningstjänst där amerikanska baseringar upprättas eller inom områden där omfattande övningsverksamhet kommer att genomföras.

Då inga förslag om förändringar i Lag (2003:778) eller Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (LSO resp FSO) föreslås i remissutgåvan tolkar Räddningstjänsten detta som att såväl LSO som FSO gäller fullt ut vad gäller räddningsinsatser och förebyggande åtgärder, även vid olyckor och/eller objekt inom permanenta amerikanska baser. Är denna tolkning felaktig behöver detta förtydligas i överenskommelsen.

För skydd av människoliv, egendom och miljö, även utanför amerikansk basering vid ex rökspridning vid brand eller annan olycka, behöver kommunal räddningstjänsts ansvar och lagrum (ex ingrepp i annans rätt, tjänsteplikt) tydliggöras för båda parter för att undvika missförstånd och misstroende mellan kommunal räddningstjänst och amerikanska styrkor med deras anhöriga. Kan tex amerikanska styrkor och deras anhöriga ianspråkats vid räddningsinsats med stöd av tjänsteplikt (LSO 6:1)? Såvida LSO gäller fullt ut väljer Räddningstjänsten att tolka detta som möjligt, likaså att besluta om ingrepp i annans rätt gentemot amerikanska intressen.

Sid 48, 9§

Räddningstjänsten gör tolkningen att "en militär serviceverksamhet" som anges i paragrafen skulle kunna vara exempelvis en lokal som omfattas av krav på tillsyn enligt MSBFS 2021:8. Gör skrivningen i paragrafen att verksamheten undantas även från tillsyn enligt LSO? Detta behöver i sådana fall förtydligas för kommunal räddningstjänst. Såvida kommunal räddningstjänst fortsättningsvis kommer att ansvara för att bedriva räddningstjänst vid bränder och olyckor vid sådana verksamheter som avses, behöver nödvändig information för att kunna genomföra en effektiv och säker räddningsinsats spridas till kommunal räddningstjänst på annat sätt än det som normalt görs via tillsynsarbetet.

Sid 13, 5 kap, 5a§

I paragrafen används begreppet internationell krishantering. Begreppet förekommer sedan på många ställen i remissutgåvan. Räddningstjänsten skulle gärna se ett förtydligande vad som avses med internationell krishantering. Skulle det kunna vara tex amerikanska räddningsstyrkor och i sådana fall ytterligare förtydligande om deras mandat inom kommunens geografiska ansvarsområde?

Även om en amerikansk räddningsstyrka har mandat att hantera en räddningsinsats inom basens område skulle en sådan händelse även kunna påverka människor, miljö och egendom utanför en sådan bas och därmed uppfylla kriterierna i LSO för att inleda kommunal räddningstjänst. Hur samverka och lagstöd vid sådana typer av händelser ska fungera behöver tydliggöras och övas hos båda parter.

Sid 85, kap 14, 3§

Räddningstjänsten gör bedömningen av överenskommelsen att övningsverksamhet med flygfarkoster från andra länder kommer att öka. Inom ramen för överenskommelsen bör det tydliggöras vem som har ansvar att informera kommunal räddningstjänst om övningsverksamhet som bedrivs inom kommunens geografiska område och där särskilda risker kan uppstå, exempelvis hantering av hydrazin till F16-plan vid baser som normalt inte trafikeras av F16 och där kunskapen hos kommunal räddningstjänst om hydrazin och dess risker kan tänkas vara ringa.

Vid militär övningsverksamhet där föreskrifter meddelas om förbud för annan flygtrafik inom R-områden anser Räddningstjänsten att det är av största vikt att även flyg för kommunal räddningstjänst ska finnas med på undantagslistan i den för övningen upprättade föreskriften. Flyg för kommunal räddningstjänst är en samhällsviktig resurs och måste därför hanteras med samma prioritet som flyg för sjö- och flygräddning, ambulansflyg, polisflyg och Kustbevakningens flyg.

Sid 87, 13 b§

Räddningstjänsten ser en risk i att information om hantering, mängder, typ av varor, riskavstånd mm inte kommer till kommunal Räddningstjänst kännedom om den amerikanska hanteringen av brandfarliga och explosiva varor undantas från krav på anmälan och tillstånd. Räddningstjänsten skulle helst se att anmälan och tillståndsgivning fortsatt följde samma rutiner som för Forsvarsmakten. Om inte, ser Räddningstjänsten ett behov av förtydligande hur sådan information kan delas på ett säkert sätt mellan kommunal räddningstjänst och verksamhetsutövare.

Flygplatser är per definition att betrakta som farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. §4, vilket gör att verksamheten har en skyldighet att redogöra för sina risker och vidta skadebegränsande åtgärder. Såvida Räddningstjänstens tolkning av att LSO gäller fullt ut enligt överenskommelsen, innebär detta att vad gäller risker och skadebegränsande åtgärder kopplade till flygplatsers verksamhetsområde hanteras på samma sätt som för svenska verksamhetsutövare. Räddningstjänsten anser att hanteringen av flygplatser som farlig verksamhet enligt LSO 2:4 bör förtydligas för att undvika missförstånd, i synnerhet om det kommer att anläggas amerikanska flygbaser på svenskt territorium. Likaså bör ansvarsförhållandens tydliggöras i de fall en svensk flygplats kommer att "delas" med USA.

Sid 103, andra stycket

I punkten hänvisas till artikel 6 vad gäller samordning av säkerhetsplaner med svenska myndigheter. I säkerhetsfrågor och säkerhetsplaner, ingår även skydd mot brand och andra olyckor i dessa? Oavsett vilket bör det förtydligas vad som avses och på vilket sätt säkerhet vad gäller brand och olyckshändelser ska samordnas. Samordning behövs inte bara i ett förebyggandeperspektiv utan samordningen är lika viktigt för att förbereda, genomföra och utvärdera räddningsinsatser.

Sid 103, tredje stycket

Räddningstjänsten önskar se ett förtydligande kring hur brandskydd och möjlighet att genomföra räddningsinsatser (ex genom anläggande av brandpostnät, insatstider, hantering av farliga ämnen etc) är tänkt att hanteras under byggprocessen. Är tanken att man hanterar planärenden och byggnationer på samma sätt och med samma regelverk som idag eller kan det komma att uppföras anläggningar enligt amerikanska regelverk vad gäller ex brandskyddsåtgärder?

Sid 107, artikel 11, första stycket

I texten anges att luftfartyg, fartyg och fordon inte förordas eller kontrolleras utan samtycke från USA. Hur förhåller sig LSO till artikel 11? Övertrumpar LSO artikel 11 i händelse av olycka som fordrar räddningsinsats eller vid tillsyn enl LSO?

Räddningstjänsten anser att man här behöver klargöra respektive parts ansvar, roll och skyldigheter så att inte okunnighet om lagstiftningen exempelvis ställer till fördröjning eller förhindrar Räddningstjänstens arbete i händelse av olycka.

Sid 139, andra stycket

Ska stycket tolkas som att USA har med sig egen SAR-förmåga vid baseringar i Sverige, eftersom JRCC (flygräddningscentralen), ATS (flygtrafikledning) är civil i Sverige och inte tillhör militära beslutsdomänen?

Har man egen SAR-förmåga med sig behöver denna samordnas med kommunal Räddningstjänst Sjöfartsverket och SOS Alarm för att tydliggöra vars och ens ansvar i händelse av olycka samt säkerställa larmvägar och samband för att inte fördröja en räddningsinsats.

Sid 239, första stycket

Det är viktigt att det finns rutiner för hur Försvarmakten i sin tur ska informera kommunal räddningstjänst om ex hantering av explosiver och andra farliga ämnen i de fall denna information är av väsentlig betydelse för Räddningstjänstens riskanalyser, insatsplanering eller förebyggande arbete. Kommunerna kan tex behöva komplettera dagens system med varningsanläggningar på vissa platser för att varna och uppmana till utrymning eller inrymning i händelse av brand eller annan olycka där farliga ämnen eller brandrök kan riskera att sprida sig utanför anläggningen.

Sid 282, ekonomiska konsekvenser

I dokumentet finns inget angivet vad gäller egna amerikanska räddningsresurser för basräddning och/eller sjö- och flygräddning, eller huruvida man har för avsikt att upprätta egen förmåga till räddningstjänst. För kommunal räddningstjänst kommer med stor sannolikhet den ökande amerikanska verksamheten innebära följande:

- Fler och delvis nya risker att hantera såsom amerikanska flyg- och helikoptertyper med tillhörande bränsle (ex hydrazin) i betydligt större mängder än tidigare, nya vapensystem

Räddningstjänsten Östra Blekinge

5(5)

med kanske andra risker/riskavstånd än svenska, andra fartygstyper än vad som annars är vanligt förekommande i svenska vatten/hamnar.

- Fler olyckor och tillbud med såväl flygfarkoster, fartyg och fordon, som bränder i byggnader, bränder i skog och mark (ofta kopplade till skjutfältsverksamhet) och onödiga automatiska brandlarm.
- Ett ökat antal objekt för Räddningstjänstens förebyggande verksamhet att hantera såsom fler bygglovsärenden, fler anläggningar som kan klassas som farlig anläggningen enligt LSO 2:4, fler objekt utöver 2:4-anläggningar att genomföra tillsyn på (ex förläggingsbyggnader, samlingslokaler, vårdinrättningar, verkstäder).
- Räddningstjänstens operativa personal behöver övas och utbildas för att kunna hantera de nya riskerna, flygfarkosterna, vapensystemen i samverkan med de amerikanska styrkorna.
- Information som Räddningstjänsten behöver hantera såsom händelserapporter vid inträffade händelser, insatsplaner, objektsinformation mm måste kunna hanteras på ett säkert, vilket ställer höga krav på informationssäkerhet, säkerhetskydd men också på Räddningstjänsternas egna verksamhetssystem.

Sammantaget ser Räddningstjänsten att de egna kostnaderna med stor sannolikhet kommer att öka. Fler insatser, fler övnings- och utbildningstillfällen medför direkt ökade personal, och driftskostnader.

Den kommunala Räddningstjänsten är idag dimensionerade för att hantera nuvarande risker och larmfrekvens. Med tillkommande riskobjekt och fler händelser att hantera kan Räddningstjänstens förmåga bli en begränsande faktor för etablering, där Räddningstjänsten i exempelvis bygglovs- eller tillsynsärenden, måste avstyra viss verksamhet då den egna förmågan att genomföra räddningsinsats är begränsad.

Statligt ekonomiskt stöd till kommunernas organisationer för räddningstjänst på de orter där amerikanska baseringar, tillfälliga eller permanenta, upprättas anser Räddningstjänsten vara en förutsättning för att Räddningstjänsten fortsatt ska kunna klara sitt uppdrag utifrån de nationella målen i LSO.

Anna Henningsson, Räddningschef, Räddningstjänsten Östra Blekinge